

Bomba de pressió

L'armament nuclear, com en els anys de la guerra freda, torna a tenir un paper geoestratègic important. Ara bé, si les intencions de Corea del Nord i l'Iran són poc clares, el món tindrà motius per preocupar-se en cas que el Pakistan acabi dominat pels talibans.



La suposada prova nuclear que Corea del Nord va efectuar a final del mes passat, acompanyada del llançament d'uns quants míssils de curt abast, ha creat una gran tensió a la regió. Això és així, principalment, perquè ningú no sap gaire bé com parar els peus al règim de Pyongyang; un govern que, tot i les sancions imposades pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides, no vol abandonar el seu programa nuclear. En aquest sentit, sis anys de negociacions a sis bandes, entre els Estats Units, Corea del Nord, Corea del Sud, Rússia, la Xina i el Japó, no han donat pràcticament cap resultat. Encara més, el líder nord-coreà, Kim Jong-il, ha ignorat el gest del president dels Estats Units, Barack Obama, d'estendre la mà del diàleg a aquells països que el seu predecessor, George Bush, va incloure en l'anomenat *eix del mal* pel suposat suport al terrorisme internacional. Després de la prova nuclear, de fet, Corea del Nord va anunciar que no

tornaria a participar en les converses a sis bandes, que tornaria a engegar la planta d'enriquiment d'urani de Yongbyon i, per acabar-ho d'adobar, va amenaçar també d'atacar Corea del Sud si aquest país col·labora amb els Estats Units en el control dels vaixells nord-coreans.

Ara bé, el principal dubte de la comunitat internacional gira a l'entorn de les veritables intencions de Kim Jong-il a l'hora d'utilitzar la tecnologia atòmica com a arma de pressió. De fet, igual com va succeir el 2006, l'explosió controlada portada a terme per Corea del Nord podria haver estat efectuada amb armament convencional, perquè no es va detectar presència de radioactivitat en l'atmosfera de la zona propera a la prova. Per aquest motiu, els experts consideren que, en realitat, les raons de l'actitud provocadora de Corea del Nord s'han d'analitzar en clau domèstica i no pas internacional. Segons aquest plantejament, Kim Jong-il ha volgut fer una

demostració de força per tal de situar-se en una posició de poder a l'hora de controlar el procés de successió que s'ha obert a Corea del Nord d'ençà que l'estat de salut del cap d'estat ha començat a empitjorar. De fet, a principi de la setmana passada, pocs dies després de l'assaig nuclear, alguns mitjans de comunicació de Corea del Sud van assegurar que Kim Jong-il havia triat el seu fill petit, Kim Jong-un, com a successor.

Segui com vulgui, els països de l'est asiàtic estan convençuts que la regió no gaudirà d'estabilitat mentre Corea del Nord no deixi de ser una amenaça nuclear. Entre aquests, el Japó és el país on l'actitud del govern de Pyongyang és vista amb més preocupació, sobretot perquè el territori japonès és a l'abast dels míssils nord-coreans. Això a banda, un dels principals temors de la comunitat internacional és que la tecnologia nuclear de Corea del Nord pugui ser exportada, com ja va passar ara fa uns anys, quan material



Un grup de dones mostren imatges del president Mahmud Ahmadinejad durant un míting per a les eleccions que es faran a l'Iran el 12 de juny.

nuclear procedent d'aquest país va arribar a Líbia a través del mercat negre; la preocupació ha crescut en descobrir-se que Corea del Nord ha col·laborat en el desenvolupament de míssils amb l'Iran, i també en la construcció secreta d'un reactor nuclear a Síria, que va ser destruït per l'aviació d'Israel ara fa pocs mesos. Sigui com sigui, tot sembla indicar que Kim Jong-il no seguirà l'exemple del president libi Moammar al-Gaddafi i no renunciarà a l'armament nuclear, sobretot perquè és conscient que, si ho fes, Corea del Nord es convertiria en una dictadura encara més isolada. En canvi, mentrestant, amb la seva actitud, Kim Jong-il aconsegueix acaparar l'atenció del món i fer escoltar les demandes d'ajut econòmic d'un país completament arruïnat.

Disputa pel poder. Un altre líder mundial que vol cridar l'atenció de la comunitat internacional és el president de l'Iran, Mahmud Ahmadinejad, so-

bretot ara que es disputa la renovació del càrrec a les eleccions presidencials que s'hi faran el divendres 12 de juny. D'ençà que va pujar al poder l'any 2005, Ahmadinejad ha estat un maldecap per a les Nacions Unides. Les sancions econòmiques que li han imposat no han servit perquè l'Iran aturés el programa nuclear. Les autoritats iranianes asseguruen que aquest programa és de caràcter civil, destinat a la producció d'electricitat, i que de cap manera el país no es planteja de tenir la bomba atòmica. Tanmateix, la comunitat internacional tem que, en realitat, l'Iran vol —ara que l'Iraq ha quedat fora de joc— esdevenir la potència hegemònica de la regió. En aquest sentit, disposar de la bomba atòmica seria l'element de pressió definitiu, sobretot perquè permetria a l'Iran de posar-se a l'altura d'Israel, país que també desitja ser la principal potència regional i que, tot i que mai no ho ha reconegut oficialment, disposa des de fa temps d'armament nuclear.

Sigui com sigui, tot i les seves pretensions estratègiques, el president Ahmadinejad també ha explotat el recurs armamentístic per tal d'assegurar-se la reelecció, tal com ho demostra el llançament de diversos míssils que l'Iran va efectuar el mateix dia que es van anunciar els noms dels quatre candidats autoritzats a disputar-se la presidència. De fet, tot i que inicialment semblava que Ahmadinejad tenia la reelecció assegurada, aquestes darreres setmanes han circulat informacions que assenyalen que la crisi econòmica li podria passar factura. Si bé la negativa a renunciar al programa nuclear malgrat les pressions occidentals li ha fet guanyar popularitat, a l'opinió pública iranianana no li han passat per alt els nombrosos errors comesos pel govern en l'àmbit econòmic, en un país on la inflació ha pujat d'un 25% aquests darrers mesos. Això a banda, la caiguda del preu del petroli i la reducció de la inversió estrangera per culpa de les sancions han tingut uns efectes devastadors. Per això molts experts assenyalen que Ahmadinejad no en tindrà prou de jugar la carta de la bomba atòmica per mantenir-se al poder i que les eleccions del 12 de juny seran més disputades que no semblava.

Els talibans avancen. De tota manera, el principal perill atòmic que pateix el món prové avui dia del Pakistan, una país que va desenvolupar armament nuclear els anys 70, en el context del conflicte que l'enfrontava amb la veïna Índia, reconeguda també oficialment com a potència atòmica. De fet, el Pakistan acapara gran part de la responsabilitat de la proliferació atòmica al continent asiàtic, almenys tenint en compte que el responsable del seu pla nuclear, Abdul Qadeer Khan, conegut com el pare de la bomba atòmica pakistanesa, va reconèixer l'any 2004 haver participat en una xarxa clandestina que va vendre tecnologia nuclear a Corea del Nord, a l'Iran i també a Líbia. Per aquesta raó, l'avenç dels rebels talibans al Pakistan, molt estesos al nord-oest del país, ha fet encendre els llums d'alarma. Després de mesos d'advertiment per part dels països occidentals, que denunciaven

“El règim s’ho manegarà perquè guanyi Ahmadinejad”

Karim Sadjadpour, investigador del Carnegie Endowment

El 12 de juny l'Iran fa eleccions presidencials. Karim Sadjadpour (Teheran, 1975) és ex-professor a la Universitat Americana de Beirut i ara investigador del Carnegie Endowment for International Peace, una entitat que, tot i ser privada, col·labora estretament amb el Departament d'Estat en l'assessorament del president dels Estats Units.

—**Creieu que les eleccions iranianes seran netes i justes?**

—Tot depèn dels paràmetres que fem servir. Si ho comparem amb les eleccions que duen a terme uns altres règims de la regió, com ara el d'Egipte, aquestes eleccions són netes. Ara bé, si ho comparem amb els països occidentals, o Turquia, clarament no ho són. Un conegut analista iranià diu que el candidat opositor haurà d'obtenir cinc milions més de vots que Ahmadinejad per poder vèncer. Si el resultat és mínimament igualat, el règim s'ho manegarà perquè guanyi Ahmadinejad.

—**Quin impacte tindran per a les relacions amb els EUA?**

—Segurament limitat, perquè qui deté el poder en última instància és el guia espiritual de la República Islàmica, l'aiatol·là Khamenei. Sobretot en els aspectes clau de la política exterior, com per exemple el programa nuclear. Ara bé, la capacitat d'influència de la presidència tampoc no es pot ignorar.

—**Quina és la vostra predicció?**

—Per començar, cal dir que les eleccions iranianes solen ser bastant imprevisibles. Només cal recordar que ningú no apostava perquè Ahmadinejad passés ni tan sols la primera ronda el 2005, i va acabar guanyant. Un fet, però, sí que

s'ha de tenir molt en compte: cap president que s'hagi presentat a la reelecció no ha perdut en els quasi trenta anys de la República Islàmica. Si hi afegim el suport que Khamenei ha donat públicament, si bé de forma indirecta, a Ahmadinejad, tot indica que l'actual president té la reelecció a la butxaca. Ara bé, Ahmadinejad és realment impopular per haver gestionat l'economia de forma horrible.

—**Un dels gran dubtes és el nivell de participació que hi haurà. Com afectarà el resultat?**

—Pot ser una de les claus. Com més participació, pitjor per a Ahmadinejad. Hi ha 46 milions d'electors, i es considera que el president ja en té uns 13 a la butxaca gràcies a les seves mesures clientelistes i al suport de l'aparell estatal. Les àrees rurals, gran bastió d'Ahmadinejad, solen mostrar alts nivells de participació. El gran dubte és què passarà a les ciutats, i, especialment, a Teheran.

—**Com descriuríeu els rivals d'Ahmadinejad?**

—Moussavi és potser qui té més opcions. És un moderat que ha rebut el suport de l'ex-president Khatami, que fa campanya per a ell. Es presenta com un gran gestor, i hom té un bon record de quan era primer ministre, els 80. Kehrubí, d'una altra banda, és l'únic que presenta propostes de reforma del sistema, alliberament de presos polítics, etc. Podria ser una sorpresa. Finalment, Rezai, dirigent dels Guardians de la Revolució, competirà amb el president pel vot conservador, però té molt poques opcions.



RICARD GONZÁLEZ

*Ricard González
Washington*

el suport que el Pakistan donava als talibans a l'Afganistan, el govern pakistanès sembla decidit a frenar els rebels. Durant les darreres setmanes, una ofensiva a gran escala de l'exèrcit pakistanès a la regió de Swat ha fet retrocedir els talibans, amb un gran cost per a la població civil.

Amb tot, la inestabilitat política que ha viscut el Pakistan ha permès que els rebels talibans augmentessin considerablement el poder els darrers

dos anys. Tanmateix, l'arribada d'Asif Zardari a la presidència del país ha significat un punt d'inflexió, perquè ha aconseguit un canvi d'actitud de l'exèrcit, que fins fa poc actuava com a protector dels talibans. Els experts assenyalen que la situació al Pakistan només tindrà solució si el govern i l'exèrcit actuen plegats en la persecució dels rebels. En cas contrari, tot sembla indicar que el Pakistan esdevindrà un nou estat talibà, com

va succeir a l'Afganistan ara fa uns quants anys. En aquest sentit, malgrat que tant el president Zardari com el seu predecessor, el general Pervez Musharraf, han assegurat que és impossible que els islamistes radicals tinguin accés a l'arsenal nuclear, ningú no es veu amb cor de preveure què pot passar si mai els talibans arriben a fer-se amos del Pakistan.

Xevi Camprubi